

12. ZÁVEREČNÁ SKÚŠKA

Názov a adresa školy:	Súkromná stredná odborná škola hotelierstva a gastronómie Mladost', Pod Kalváriou 36, 080 01 Prešov
Názov školského vzdelávacieho programu:	SLUŽBY V HOTELIERSTVE A GASTRONÓMII
Kód a názov ŠVP:	64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II
Kód a názov učebného odboru:	6489 H hostinský, hostinská
Stupeň vzdelania:	stredné odborné vzdelanie – ISCED 3C
Systém odborného vzdelávania	duálny systém vzdelávania
Dĺžka štúdia:	3 roky
Forma výchovy a vzdelávania:	denné štúdium pre absolventov základnej školy

Cieľom záverečnej skúšky (ďalej len „ZS“) je overenie vedomostí a zručností žiakov v rozsahu učiva určeného vzdelávacími štandardmi Štátneho vzdelávacieho programu a overenie, ako sú žiaci pripravení používať nadobudnuté kompetencie pri výkone povolania a odborných činností na ktoré sa pripravujú.

Predmetom ZS je preukázať schopnosti žiakov ako:

- začleniť nadobudnuté poznatky do systému teoretických a praktických vedomostí, zručností a kompetencií,
- ovládať kompetencie vyplývajúce z výkonových štandardov a schopnosti ich realizovať v pracovnom a mimopracovnom živote,
- aplikovať a tvorivo využívať nadobudnuté vedomosti, zručnosti a kompetencie pri komplexnom riešení úloh a problémov vo vybranej oblasti,
- komunikovať v slovenskom jazyku ako podmienky ďalšej študijnej a pracovnej mobility,
- aktívne používať súčasné komunikačné a informačné technológie a získané informácie vedieť spracovať a použiť.

ZS pozostáva z týchto častí v nasledujúcom poradí:

- písomná časť
- praktická časť
- ústna časť.

V písomnej, praktickej a ústnej časti ZS sa overujú vedomosti žiaka vo vyžrebovanej téme.

Jednotlivé časti ZS musia vychádzať z cieľových požiadaviek schváleného štátneho vzdelávacieho programu, pričom ich obsah je koncipovaný tak, aby žiak mal možnosť preukázať naplnenie kritérií hodnotenia.

Cieľom písomnej časti ZS je overiť úroveň teoretických vedomostí a poznatkov vychádzajúcich z cieľových požiadaviek štátneho vzdelávacieho programu.

Cieľom praktickej časti ZS je overiť úroveň osvojených zručností a spôsobilostí žiakov a ich schopností využiť získané teoretické poznatky a vedomosti pri riešení konkrétnych praktických úloh komplexného charakteru.

Cieľom ústnej časti ZS je overiť úroveň teoretických vedomostí a poznatkov.

ZS pozostáva z komplexných tém vytvorených z cieľových požiadaviek vychádzajúcich zo štátneho vzdelávacieho programu s aplikáciou na konkrétny učebný odbor.

Ďalšie podrobnosti o ZS sú upravené platnými predpismi MŠ SR.

12.1 TÉMY ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY

Záverečná skúška je zásadným vzdelávacím výstupom absolventov učebných odborov. Vykonaním ZS získajú absolventi na jednej strane odbornú kvalifikáciu a kompetenciu vykonávať pracovné činnosti v danom povolaní a na druhej strane majú možnosť ďalšieho vzdelávania na vyššom stupni. Získaný výučný list a vysvedčenie o záverečnej skúške potvrdzuje v plnom rozsahu ich dosiahnuté kompetencie – odbornú kvalifikáciu.

Pri ZS má žiak využívať a aplikovať vedomosti, zručnosti a kompetencie z rôznych predmetov komplexne. Pri ZS sa sleduje nielen jeho schopnosť využívať medzipredmetové vzťahy vo všeobecnej a odbornej zložke vzdelávania, ale aj úroveň jeho ústneho prejavu a to z jazykovej stránky a stránky správneho uplatňovania odbornej terminológie na základe kritériálneho hodnotenia výkonov. Vzdelávací štandard určuje vzdelávací výstup ako stupeň stanovenia vedomostí, zručností a/alebo postojov a hodnotovej orientácie, ktoré má žiak preukázať po ukončení vzdelávania. Určuje merateľnosť a hodnotenie vzdelávacích výsledkov. Popisuje produkt výučby, nie jej proces. Odpovedá na otázku, čo sa od žiaka očakáva, aby preukázal svoju kompetenciu a úspešne ukončil štúdium. Je základom pre sumatívne hodnotenie založené na výkonových kritériách. Vymedzenie metód a prostriedkov hodnotenia by sa malo urobiť v tom istom čase, kedy sa formulujú vzdelávacie výstupy. Skompletizovanie tém na záverečné skúšky znamená identifikáciu vzdelávacích výstupov. Každý vzdelávací výstup má priamy vzťah k výkonovým a obsahovým štandardom.

Téma pre ZS je konkrétny odborný problém alebo problémová situácia komplexného charakteru, ktorý/ktorú má žiak v priebehu ZS riešiť.

Téma ZS (ďalej len „téma“) je **integratívna**. Má svoju profilovú a aplikačnú časť. Profilová časť témy ZS sa orientuje na stanovenie prioritných výkonov, ktoré sú určené v rámci profilových predmetov. Aplikačná časť ZS uvádza všetky dôležité väzby a súvislosti, ktoré dopĺňajú profilovú časť. Každá profilová a aplikačná časť ZS má svoje podtémy, ktoré sú koncipované tak, aby absolvent mal možnosť v plnom rozsahu pochopiť komplexnosť témy a preukázať naplnenie všetkých výkonov v rámci danej témy.

Každá téma má:

- vychádzať z výkonových štandardov pre odborné vzdelávanie (hodnotenie absolútneho výkonu na základe kritérií) a zabezpečiť, aby výkonové štandardy uvedené v profile absolventa komplexne pokryli všetky témy ZS,
- uplatňovať hľadisko akumulácie vedomostí viacerých odborných predmetov obsahovo príbuzných,
- vychádzať z rozsiahlejších tematických celkov viacerých odborných predmetov (komplexnosť odborného vzdelávania na základe obsahových štandardov),
- umožniť a podporiť využitie všetkých podporných učebných zdrojov (pomôcky, písomné materiály, informácie a údaje, atď.) pre splnenie danej témy,
- umožniť preverenie schopnosti žiaka využívať vedomosti a intelektuálne schopnosti získané počas štúdia na posúdenie konkrétneho odborného problému, ktorý je daný v téme ZS,
- dodržiavať pravidlo zrozumiteľnosti, konzistentnosti a komplexnosti tak, aby náročnosť, vecný a časový rozsah tém boli pre žiaka optimálne, primerané a zvládnuteľné na danom stupni vzdelania.

Súčasťou tém pre praktickú časť ZS musia byť aj jasne deklarované podmienky, za ktorých môže byť daná téma vykonaná. Týka sa to

- materiálnych podmienok,
- priestorových podmienok,
- pomôcok.

12.2 KRITÉRIA HODNOTENIA

Hodnotenie ZS je proces skompletizovania a interpretovania údajov a dôkazov o výkone žiakov. Špecifikuje, aké dôkazy o výkone žiaka sa majú vytvoriť, ako majú byť interpretované výstupné informácie a akým spôsobom sa majú zaznamenať. Je konečným rozhodnutím o výkone žiaka a ich cieľom je certifikácia.

Hodnotenie je jednou z najvýznamnejších činností kontroly vzdelávania, ktorou sa zisťujú a posudzujú výsledky vzdelávania. Kontrola vzdelávania sa skladá:

- zo zisťovania výsledkov vzdelávania, preverovanie alebo skúšanie žiakov, počas ktorého meriame ich výkon a zisťujeme, čo žiak vie, a čo nevie alebo čo by mal vedieť. Ide o zisťovanie stupňa cieľov vzdelávania – skúšanie žiakov,
- posúdenie výsledkov vzdelávania, hodnotenie, čiže porovnanie výsledkov činnosti žiakov zistených preverovaním podľa určených požiadaviek, noriem, kritérií, atď. – hodnotenie žiakov.

V systéme hodnotenia výsledkov ZS sa sledujú:

- vedomosti (fakty, pojmy, princípy, zákony, teória, atď.) sú osvojené (pochopené, zapamätané), poznatky o cieľoch, spôsoboch, požadovaných výsledkoch akejkoľvek cieľavedomej činnosti,
- zručnosti ako schopnosť vykonávať určitú pracovnú činnosť alebo súbor pracovných činností. Sú súborom relevantných vedomostí a skúseností potrebných pre výkon špecifickej práce alebo úlohy. Sú všeobecné (generické, základné), špecifické odborné,
- spôsobilosti (kompetencie) sú schopnosť vykonávať určitú pracovnú činnosť alebo súbor činností na určitej úrovni výkonu. Sú preto súhrnom vedomostí, zručností a postojov.

Vzdelávacie výstupy

Predstavujú **základ pre kritériálne hodnotenie** vedomostí žiaka. Vymedzenie metód a prostriedkov hodnotenia by sa malo pripravovať súbežne s formulovaním vzdelávacích výstupov.

Záznam o výkone žiaka pri ZS sa môže pripraviť niekoľkými spôsobmi:

1. Skupinovo

Príklad pre ústnu časť ZS

Škola:																		
Trieda:						Školský rok:												
Učebný odbor:																		
P.č.	Zoznam žiakov	Číslo TZS	Zoznam výkonových kritérií															
			Porozume nie téme		Správna odborná terminoló		Samostatn osť prejavu		Schopnos ť aplikácie		Správnosť a vecnosť odpovede		Komplexn osť témy		Odborné kritériá – počet		SUMÁR	
			A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	A	N	Σ A	Σ N

TZS – téma ZS A – áno N – Nie

Ak sme stanovili napr. 10 zásadných výkonových kritérií na hodnotenie výkonu žiaka (vyhláška uvádza iba doporučujúce kritériá, učitelia si sami vytvoria kritériá, hlavne tie, ktoré sa týkajú odborných kompetencií v zmysle komplexného prístupu k hodnoteniu témy ZS – profilová časť, aplikačná časť), ktoré nám pomôžu hodnotiť celkový výkon žiaka z rôznych aspektov, môžeme ich zhodnotiť rôznym spôsobom: známku, percentuálne, slovom, atď. V našom príklade sme využili slovné hodnotenie : zvládol žiak kritérium? (áno, nie). Zvolíme stupnicu úspešnosti, napr.:

Dosiahnutá úspešnosť (áno)	Známka
10 - 9	1
8 – 7	2
6 – 5	3
4 – 3	4
2 - 1	5

2. Jednotlivo

Škola:						
Trieda:			Školský rok:			
Učebný odbor:						
Meno a priezvisko absolventa:						
Forma: napr. ústna časť ZS						
Názov témy ZS:						
Zoznam výkonových kritérií	Hodnotenie					
	1	2	3	4	5	Sumár
Porozumenie témy						
Používanie odbornej terminológie						
Samostatnosť prejavu						
Schopnosť aplikácie						
Správnosť a vecnosť odpovede						
Atd.						

Sumár = vážený aritmetický priemer

Klasifikácia je výsledkom komplexného hodnotenia vedomostí, zručností a návykov žiaka. Základom na pridelenie klasifikačného stupňa sú známky, čiže zaradenie žiaka alebo jeho výkonu do niektorej výkonnostnej skupiny. Vymedzenie klasifikačných stupňov sa opiera o hodnotenie podľa výkonových kritérií.

CIEĽOVÉ POŽIADAVKY NA ZÁVEREČNÚ SKÚŠKU

Cieľom je preveriť dosiahnuté výsledky podľa výkonových štandardov - profilu absolventa.

KRITÉRIÁ HODNOTENIA VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Rozsah a obsah úloh záverečnej skúšky zahŕňa komplexný učebný obsah teoretickej a praktickej prípravy.

Ústna časť ZS

1. porozumenie téme,
2. správne používanie odbornej terminológie,
3. vecnosť, správnosť a komplexnosť odpovede,
4. samostatnosť prejavu,
5. schopnosť praktickej aplikácie teoretických poznatkov.

Praktická časť ZS

1. pochopenie úlohy,
2. analýza úlohy,
3. voľba postupu,
4. správny výber náradia, materiálov, surovín a pod. ,prístrojov, strojov a zariadení,
5. organizácia práce na pracovisku,
6. dodržiavanie noriem, hygieny a pravidiel bezpečnosti práce,
7. ochrana životného prostredia,
8. výsledok práce.

Písomná časť ZS

Určenie mernej jednotky. 4 body

Určenie jednotkovej ceny: 8 bodov

Určenie kalkulačnej ceny: 8 bodov

Určenie realizačnej ceny: 5 bodov

Určenie ceny nápoja : 8 bodov

Spolu : 33 bodov

Klasifikácia :

30 – 33 bodov	1
24 – 29 bodov	2
18 – 23 bodov	3
10 – 17 bodov	4
0 – 9 bodov	5

Podrobnosti hodnotenia a klasifikácie záverečnej skúšky:

Skúšobná komisia pri celkovom hodnotení na záverečnej skúške klasifikuje žiaka takto:

a) prospel s vyznamenaním, ak nemá

- na záverečnej skúške z praktickej časti záverečnej skúšky prospech horší ako výborný a na písomnej časti skúšky a ústnej časti skúšky priemerný prospech horší ako 1,5.

b) prospel veľmi dobre, ak nemá

- na záverečnej skúške z praktickej časti skúšky prospech horší ako chválitebný a na písomnej časti skúšky a ústnej časti skúšky prospech horší ako chválitebný.

c) prospel, ak nemá

- na záverečnej skúške z písomnej časti skúšky, praktickej časti skúšky a ústnej časti skúšky stupeň prospechu nedostatočný,

d) neprospel, ak má

- na záverečnej skúške z niektorej časti skúšky stupeň prospechu nedostatočný.

12.3 MATERIÁLNE A PRIESTOROVÉ PODMIENKY PRE VYKONANIE ZÁVEREČNEJ SKÚŠKY

Priestory

- odborné učebne technológie,
- strediská praktického vyučovania (podľa učebného odboru),
- ostatné priestory podľa konkrétneho učebného odboru.

Povolené pomôcky

- počítač,
- kalkulačka,
- odborná literatúra,
- vlastné písomné práce vypracované počas štúdia (ich použitie je podľa rozhodnutia komisie).

Povolené pomôcky pri písomnej časti ZS:

- kalkulačka

Povolené pomôcky pri praktickej časti ZS:

Zariadenie odbornej učebne technológie:

Zariadenie odbornej učebne technológie:

- konvektomat
- plynový sporák
- plynová stolička
- nárezový stroj
- robot
- mikrovlnná rúra
- elektrická panvica
- plynový kotol

Inventár odbornej učebne technológie:

- hrnce rôznej veľkosti
- panvičky
- pracovné dosky podľa predpisov HACCP
- strúhadlá
- šľahače
- varechy
- sitká
- kuchárske vidličky
- obracačky
- kliešte
- sada nožov
- antikorové misy
- klubové tanieri
- plytké tanieri
- omáčníky
- teriny

Zariadenie odbornej učebne stolovania:

- typizované reštauračné stoly
- stoličky
- pomocné servírovacie stolíky
- príručné stoly
- ohrievacie stoly
- odkladacie stoly

Inventár odbornej učebne stolovania:

Bielizeň :

- obrusy
- platené obrúsky
- podkladové obrúsky
- multóny

Porcelánový inventár:

- klubové tanier
- plytké taniere
- hlboké taniere
- dezertné taniere
- múčnikové taniere
- bujónové šálky a podšálky
- šálky a podšálky na kávu
- podšálky

Kovový inventár:

- veľké vidličky
- veľké nože
- veľké lyžice
- dezertné lyžice
- dezertné vidličky
- dezertné nože
- malé lyžičky
- múčnikové vidličky
- mokka lyžičky
- prekladací príbor
- naberačky na polievku
- naberačky na omáčku
- oválne misky
- okrúhle misky
- polievkové misky
- omáčniky
- chladič na víno
- porcovací príbor

Sklenený inventár:

- poháre na aperitív
- poháre na pivo
- poháre na biele víno
- poháre na červené víno
- poháre na šumivé víno
- misky na šalát
- misky na kompót
- poháre na digestív

Pomocný inventár:

- podnosy
- táčne
- košík na červené víno
- lopatka a zmetáčik
- košík na pečivo
- porcovacia doska

Malý stolový inventár:

- soľničky
- koreničky
- paprikovničky
- karafinka
- horčičník

Flambovací vozík

12.4 Organizácia záverečnej skúšky

1. Témy na jednotlivé časti záverečnej skúšky s uvedením učebných pomôcok, ktoré môže žiak používať, schvaľuje na návrh predmetovej komisie riaditeľ školy.
2. Témy na písomnú časť a ústnu časť záverečnej skúšky vypracujú učitelia odborných predmetov v spolupráci s majstrami odbornej výchovy. Témy na praktickú časť záverečnej skúšky vypracujú majstri odbornej výchovy v spolupráci s učiteľmi odborných predmetov.
3. Na písomnú časť záverečnej skúšky sa určí 1 téma až 10 tém.
4. Písomná časť záverečnej skúšky trvá 60 minút.
5. Písomná časť záverečnej skúšky sa organizuje tak, aby ju žiak ukončil v jednom dni.
6. Na praktickú časť záverečnej skúšky sa určí podľa náročnosti a špecifik odboru 1 téma až 15 tém, ktoré zahŕňajú charakteristické činnosti, na ktorých výkon sa žiaci pripravujú.
7. Praktická časť záverečnej skúšky je rozdelená na dve časti – časť technológia a časť stolovanie. Žiak vykoná praktickú časť v dvoch po sebe nasledujúcich dňoch. Každý deň jednu časť praktickej skúšky.
8. Praktická časť záverečnej skúšky je individuálna. Žiak môže na nej používať pomôcky uvedené v zadaní témy práce.
9. Pri konaní praktickej časti záverečnej skúšky sa za jednu hodinu praktickej časti záverečnej skúšky považuje čas 60 minút.
10. Na ústnu časť záverečnej skúšky sa určuje najmenej 25 tém.
11. Ústna časť záverečnej skúšky trvá najviac 15 minút. Príprava žiaka na ňu trvá podľa charakteru učebného odboru 15 minút až 30 minút.
12. Ústna časť záverečnej skúšky sa organizuje tak, aby ju žiak ukončil v jednom dni. V jednom dni môže komisia vyskúšať najviac 30 žiakov.
13. Záverečná skúška je verejná okrem jej písomnej časti.
14. Čas trvania skúšok žiakov so zdravotným znevýhodnením môže predseda skúšobnej komisie primerane predĺžiť.

Záverečná skúška sa koná

- a) v riadnom skúšobnom období od 16. júna do 30. júna,
- b) v mimoriadnom skúšobnom období v septembri alebo vo februári nasledujúceho školského roka.
- c) pred začiatkom konania záverečnej skúšky sa žiak tri po sebe nasledujúce vyučovacie dni nezúčastňuje na vyučovaní. Tieto dni sú určené na prípravu žiaka na skúšku.